T092 ATĐ 4 (36) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q85-Kiết Uẩn-Luận về Nhập Môn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 85 603

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 85

LUAÄN VEÀ THAÄP MOÂN (Phaàn 15)

Nhö trong kinh noùi: “Coù moät Tyø kheo ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, ñaûnh leã döôùi leã chaân Ñöùc Phaät roài luøi veà ngoài moät beân, thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Noùi coù phaïm vi (Giôùi) cuûa minh, phaïm vi cuûa tònh, phaïm vi cuûa Khoâng voâ bieân xöù, phaïm vi cuûa Thöùc voâ bieân xöù, phaïm vi cuûa voâ sôû höõu xöù, phaïm vi cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, phaïm vi cuûa dieät. Baûy phaïm vi nhö vaäy duyeân vaøo ñaâu maø thi thieát? Ñöùc Theá Toân baûo raèng: Duyeân vôùi toái taêm cho neân thi thieát phaïm vi cuûa minh, duyeân vôùi baát tònh cho neân thi thieát phaïm vi cuûa tònh, duyeân vôùi höôùng veà saéc cho neân thi thieát phaïm vi cuûa Khoâng voâ bieân xöù, duyeân vôùi giôùi haïn cho neân thi thieát phaïm vi cuûa Thöùc voâ bieân xöù, duyeân vôùi voán coù cho neân thi thieát phaïm vi cuûa Voâ sôû höõu xöù, duyeân vôùi coù thaân cho neân thi thieát phaïm vi cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, duyeân vôùi coù thaân dieät cho neân thi thieát phaïm vi cuûa dieät.” Hoûi: Trong naøy, Tyø kheo döïa vaøo söï vieäc gì ñeå hoûi, Ñöùc Theá Toân laïi duøng söï vieäc gì maø traû lôøi? Ñaùp: Trong naøy, Tyø kheo döïa vaøo töôùng che phuû cuûa taùm giaûi thoaùt maø hoûi, Ñöùc Phaät cuõng duøng töôùng che phuû naøy maø traû lôøi. Phaïm vi cuûa minh, ñoù laø hai giaûi thoaùt ñaàu; phaïm vi cuûa tònh, ñoù laø giaûi thoaùt thöù ba; phaïm vi cuûa boán Voâ saéc xöù, ñoù laø giaûi thoaùt cuûa boán Voâ saéc; phaïm vi cuûa dieät, ñoù laø Töôûng thoï dieät giaûi thoaùt. Hoûi: Taïi sao Tyø kheo döïa vaøo töôùng che phuû cuûa taùm giaûi thoaùt maø hoûi? Ñaùp: Bôûi vì Tyø kheo aáy ít ham muoán-vui vöøa ñuû maø che phuû giaáu kín taâm thieän cuûa mình, khoâng muoán cho ngöôøi khaùc bieát mình coù ñöùc, cho neân ñöa ra caâu hoûi naøy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 85 604 Hoûi: Taïi ssao Ñöùc Theá Toân duøng töôùng che phuû cuûa taùm giaûi thoaùt

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 85 605

maø traû lôøi? Ñaùp: Bôûi vì muoán khieán cho yù thích cuûa Tyø kheo ñöôïc ñaày ñuû, nghóa laø Tyø kheo aáy daáy leân yù nghó nhö vaäy: Neáu Ñöùc Phaät vì töôùng che phuû cuûa mình maø traû lôøi, thì taùm giaûi thoaùt aáy leõ naøo khoâng toát laønh hay sao? Vì vaäy cho neân Ñöùc Theá Toân duøng töôùng che phuû maø traû lôøi. Trong naøy, duyeân vôùi toái taêm cho neân thi thieát phaïm vi cuûa mình, toái taêm nghóa laø coõi Duïc duyeân vôùi tham Saéc xöù, hai giaûi thoaùt ñaàu laø ñoái trò cuûa noù, cho neân duyeân vôùi noù maø thieát laäp. Duyeân vôùi baát tònh cho neân thi thieát phaïm vi cuûa tònh, baát tònh nghóa laø hai giaûi thoaùt ñaàu, giaûi thoaùt thöù ba laø ñoái trò cuûa chuùng, cho neân duyeân vôùi chuùng maø thieát laäp. Duyeân vôùi höôùng veà saéc cho neân thi thieát phaïm vi cuûa Khoâng voâ bieân xöù, höôùng veà saéc nghóa laø Tónh löï thöù tö, giaûi thoaùt thöù tö laø ñoái trò cuûa noù, cho neân duyeân vôùi noù maø thieát laäp. Duyeân vôùi giôùi haïn cho neân thi thieát phaïm vi cuûa Thöùc voâ bieân xöù, giôùi haïn nghóa laø Khoâng voâ bieân xöù, maø noù truù vaøo giôùi haïn cuûa saéc, giaûi thoaùt thöù naêm laø ñoái trò cuûa noù, cho neân duyeân vôùi noù maø thieát laäp. Duyeân vôùi voán cho neân thi thieát phaïm vi cuûa Voâ sôû höõu xöù, voán coù nghóa laø Thöùc voâ bieân xöù, noù coù voâ bieân haønh töôùng bieán chuyeån, giaûi thoaùt thöù saùu laø ñoái trò cuûa noù, cho neân duyeân vôùi noù maø thieát laäp. Duyeân vôùi coù thaân cho neân thi thieát phaïm vi cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, coù thaân nghóa laø Voâ sôû höõu xöù, ôû ñaây haõy coøn coù thaân sinh töû chöù khoâng phaûi laø hoaøn toaøn khoâng coù gì, giaûi thoaùt thöù baûy laø ñoái trò cuûa noù, cho neân duyeân vôùi noù maø thieát laäp. Duyeân vôùi coù thaân dieät cho neân thi thieát phaïm vi cuûa dieät, coù thaân dieät nghóa laø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, bôûi vì ôû ñoù coù naêng löïc dieät phaùp coù thaân cuûa Voâ sôû höõu xöù, giaûi thoaùt thöù taùm laø ñoái trò cuûa noù, cho neân duyeân vôùi noù maø thieát laäp. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Trong naøy, Tyø kheo döïa vaøo töôùng che phuû toùm löôïc vaø môû roäng veà lìa nhieãm cuûa ba coõi maø hoûi, Ñöùc Theá Toân cuõng duøng töôùng che phuû naøy maø traû lôøi. Phaïm vi cuûa minh, laø hieån baøy toùm löôïc veà ñaïo gia haïnh lìa nhieãm cuûa coõi Duïc. Duyeân vôùi söï toái taêm naøy maø thi thieát, toái taêm nghóa laø coõi Duïc duyeân vôùi tham naêm Duïc, gia haïnh cuûa coõi Saéc laø ñoái trò cuûa noù, cho neân duyeân vôùi noù maø thieát laäp. Phaïm vi cuûa tònh, laø hieån baøy toùm löôïc veà lìa nhieãm cuûa coõi Duïc. Phaïm vi cuûa Khoâng voâ bieân xöù, laø hieån baøy toùm löôïc veà lìa nhieãm cuûa coõi Saéc. Phaïm vi cuûa Thöùc voâ bieân xöù-Voâ sôû höõu xöù vaø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laø hieån baøy roäng veà lìa nhieãm cuûa coõi Voâ saéc. Phaïm vi cuûa dieät, laø hieån baøy toùm löôïc veà lìa nhieãm cuûa coõi Voâ saéc. Trong naøy coù ngöôøi noùi: Phaïm vi cuûa minh, laø hieån baøy toùm löôïc

veà lìa nhieãm cuûa coõi Duïc, bôûi vì chæ coù Vò chí Ñònh ñoaïn söï toái taêm cuûa duïc. Phaïm vi cuûa tònh, laø hieån baøy roäng veà lìa nhieãm cuûa coõi Saéc, bôûi vì boán Tónh löï ñeàu goïi laø tònh. Phaïm vi cuûa Khoâng voâ bieân xöù, laø hieån baøy toùm löôïc veà lìa nhieãm cuûa coõi Saéc. Phaïm vi cuûa ba Voâ saéc xöù sau, laø hieån

baøy roäng veà lìa nhieãm cuûa coõi Voâ saéc. Phaïm vi cuûa dieät, laø hieån baøy toùm löôïc veà lìa nhieãm cuûa coõi Voâ saéc. Coõi Duïc chæ coù nhieãm cuûa moät ñòa, cho neân hieån baøy toùm löôïc veà phaùp ñoái trò; coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù nhieãm cuûa boán ñòa, cho neân hieån baøy môû roäng vaø toùm löôïc veà phaùp ñoái trò cuûa chuùng. Phaùi Thí Duï noùi: Trong naøy, Tyø kheo döïa vaøo töôùng che phuû cuûa taùm Ñaúng chí maø hoûi, Ñöùc Phaät cuõng duøng töôùng che phuû naøy maø traû lôøi. Nhöng vaên kinh naøy ngöôøi tuïng coù theâm-bôùt, ñoù laø theâm phaïm vi cuûa dieät maø giaûm phaïm vi cuûa quaûng. Phaïm vi cuûa minh, ñoù laø hai Tónh löï ñaàu. Duyeân vôùi söï toái taêm naøy maø thi thieát, toái taêm nghóa laø nhöõng söï ngaên che cuûa ngoaïi duyeân, hai Tónh löï ñaàu laø ñoái trò cuûa noù, cho neân duyeân vôùi noù maø thieát laäp. Phaïm vi cuûa tònh, ñoù laø Tónh löï thöù ba. Phaïm vi cuûa quaûng, ñoù laø Tónh löï thöù tö. Phaïm vi cuûa boán Voâ saéc xöù töùc laø boán Voâ saéc xöù. Ngay kinh naøy noùi: “Luùc Tyø kheo aáy nghe Ñöùc Phaät ñaõ noùi thì hoan hyû cung kính tieáp nhaän, laïi thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Phaïm vi cuûa minh cho ñeán phaïm vi cuûa dieät, do Ñònh naøo ñaït ñöôïc? Ñöùc Phaät baûo vôùi Tyø kheo: Caùc phaïm vi nhö vaäy do töï mình thöïc haønh Ñònh khaùc maø ñaït ñöôïc. Tyø kheo nghe roài hoan hyû cung kính tieáp nhaän, leã laïy Ñöùc Phaät maø lui ra.” Trong naøy, coù ngöôøi noùi: Tyø kheo aáy hoûi veà phaïm vi ñaït ñöôïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Tyø kheo aáy hoûi veà phaùp ñoaïn ñaït ñöôïc. Neáu hoûi veà phaïm vi ñaït ñöôïc thì yù cuûa Tyø kheo aáy hoûi raèng: Caùc phaïm vi nhö vaäy do Ñònh naøo ñaït ñöôïc Theå aáy? YÙ cuûa Ñöùc Phaät traû lôøi raèng: Phaïm vi cuûa minh cho ñeán phaïm vi cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, do töï mình thöïc haønh Ñònh maø ñaït ñöôïc. Töï mình thöïc haønh Ñònh, nghóa laø caän phaän cuûa mình. Do caän phaän cuûa mình lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi maø ñaït ñöôïc giaûi thoaùt cuûa ñòa mình, nghóa laø do caän phaän cuûa Tónh löï thöù nhaát lìa nhieãm cuûa coõi Duïc maø ñaït ñöôïc hai giaûi thoaùt ñaàu. Do caän phaän cuûa Tónh löï thöù tö lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba maø ñaït ñöôïc tònh giaûi thoaùt. Do caän phaän cuûa Khoâng voâ bieân xöù lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù tö maø ñaït ñöôïc giaûi thoaùt cuûa Khoâng voâ bieân xöù. Cho ñeán do caän phaän cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù. Chæ coù phaïm vi cuûa dieät laø do Ñònh khaùc maø ñaït ñöôïc. Ñònh khaùc, nghóa laø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 85 607

Ñònh coù sôû y, töùc laø Phi töôûng phi phi töôûng xöù, bôûi vì ñoù laø Ñònh caên baûn cuûa caùc coõi (Höõu). Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ñònh naøy goïi laø Ñònh höõu thaéng, bôûi vì ôû trong caùc coõi thì coõi naøy laø thuø thaéng nhaát. Hoaëc noùi Ñònh naøy goïi laø Ñònh töôûng thoï dieät, bôûi vì laø töôûng thoï dieät vaøo-ra Ñònh. Do Ñònh naøy maø ñaït ñöôïc giaûi thoaùt thöù taùm. Neáu hoûi veà phaùp ñoaïn ñaït ñöôïc thì Tyø kheo aáy hoûi yù noùi: Caùc phaïm vi nhö vaäy do Ñònh naøo ñaït ñöôïc phaùp ñoaïn aáy? Ñöùc Phaät traû lôøi yù noùi: Phaïm vi cuûa minh cho ñeán phaïm vi cuûa Voâ sôû höõu xöù, do töï mình thöïc haønh Ñònh khaùc maø ñaït ñöôïc. Töï mình thöïc haønh Ñònh, nghóa laø caän phaän cuûa mình, töùc laø Ñònh höõu laäu. Ñònh khaùc, nghóa laø caùc Ñònh voâ laäu. Coõi Duïc cho ñeán voâ sôû höõu xöù,

ñeàu do hai Ñònh naøy lìa nhieãm maø ñaït ñöôïc phaùp ñoaïn aáy. Phaïm vi cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù chæ do Ñònh khaùc maø ñaït ñöôïc, bôûi vì chæ coù Ñònh voâ laäu coù naêng löïc lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù maø ñaït ñöôïc phaùp ñoaïn aáy. Phaïm vi cuûa dieät chæ do phaùp khaùc maø ñaït ñöôïc, phaùp khaùc goïi laø coù thaân dieät, töùc laø Nieát-baøn. Luùc nhaäp Nieát-baøn thì rôøi boû Dieät taän Ñònh, cho neân goïi laø ñoaïn. Do Nieát-baøn khaùc maø ñaït ñöôïc phaùp ñoaïn aáy, cho neân noùi dieät aáy do phaùp khaùc maø ñaït ñöôïc. Taùm thaéng xöù, ñoù laø: 1. Beân trong coù saéc töôûng quaùn ít saéc beân ngoaøi. 2. Beân trong coù saéc töôûng quaùn nhieàu saéc beân ngoaøi. 3. Beân trong khoâng coù saéc töôûng quaùn ít saéc beân ngoaøi. 4. Beân trong khoâng coù saéc töôûng quaùn nhieàu saéc beân ngoaøi. Beân trong khoâng coù saéc töôûng quaùn caùc saéc xanh-vaøng-ñoû-traéng beân ngoaøi, laïi laøm thaønh boán loaïi. Taùm loaïi nhö vaäy goïi laø taùm thaéng xöù. Hoûi: Töï taùnh cuûa taùm thaéng xöù naøy laø gì? Ñaùp: Laáy thieän caên khoâng tham ñeå laøm töï taùnh, bôûi vì ñoái trò vôùi tham. Neáu cuøng choïn laáy töông öng-tuøy chuyeån, thì coõi Duïc laø laáy boán Uaån laøm töï taùnh, coõi Saéc laø laáy naêm Uaån laøm töï taùnh. Nhö vaäy goïi laø töï taùnh cuûa thaéng xöù, töï Theå cuûa ngaõ-vaät, boån taùnh cuûa töôùng phaàn. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù nay seõ noùi ñeán. Hoûi: Taïi sao goïi laø thaéng xöù, thaéng xöù laø nghóa gì? Ñaùp: Hôn haún caûnh sôû duyeân, cho neân goïi laø thaéng xöù. Laïi nöõa, hôn haún caùc phieàn naõo cho neân goïi laø thaéng xöù. Tuy haønh giaû tu quaùn khoâng phaûi laø taát caû coù naêng löïc hôn haún caûnh sôû duyeân, maø ñoái vôùi sôû duyeân khoâng khôûi leân phieàn naõo, cuõng goïi laø hôn haún. Nhö trong kinh noùi: “Hôn haún ñoái vôùi nôi naøy, cho neân goïi laø thaéng xöù.”

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 85 608

Taùm thaéng xöù naøy, veà coõi thì ñeàu laø coõi Saéc; veà ñòa thì boán thaéng xöù tröôùc thuoäc hai Tónh löï ñaàu vaø Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian, boán thaéng xöù sau thuoäc Tónh löï thöù tö; veà sôû y thì ñeàu döïa vaøo thaân coõi Duïc maø khôûi leân; veà haønh töôùng thì taát caû ñeàu khoâng phaûi laø haønh töôùng roõ raøng; veà sôû duyeân thì ñeàu duyeân vôùi taát caû Saéc xöù cuûa coõi Duïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì kinh noùi neân thoâng hieåu theá naøo? “Toân giaû Voâ Dieät truù trong moät Tinh xaù thuoäc thaønh Thaát-la-phieät, luùc baáy giôø coù boán Thieân nöõ vöøa yù, ñi ñeán phía tröôùc choã ngoài cuûa Toân giaû maø ñöùng, thöa roõ raèng: Chuùng toâi chuyeån bieán töï taïi ñoái vôùi boán Saéc xöù, tuøy theo Saéc naøo yeâu thích ñeàu coù theå hoùa hieän roõ raøng, ñeå cuøng nhau chôi ñuøa vui veû tuøy taâm maø thöôûng thöùc, aùo quaàn vaät duïng trang ñieåm ñeàu coù theå hieän roõ ra, mong ruû loøng thaâu nhaän ñeå cung caáp haàu hai ñaày ñuû! Toân giaû Voâ Dieät daáy leân yù nghó nhö vaäy: Mình caàn phaûi duyeân vaøo hoï maø khôûi leân quaùn baát tònh. Daáy leân yù nghó naøy roài tieán vaøo Tónh löï thöù nhaát, duyeân vaøo hoï khoâng theå naøo khôûi leân töôûng baát tònh, cho ñeán sau cuøng tieán vaøo Tónh löï thöù tö, duyeân vaøo hoï cuõng khoâng theå naøo khôûi leân töôûng baát tònh. Laïi daáy leân yù nghó naøy: Thaân cuûa caùc Thieân nöõ naøy coù caùc loaïi saéc laøm cho yù ngöôøi meâ hoaëc roái bôøi, neáu hoï chæ hoùa ra moät loaïi saéc, thì

mình coù theå ñoái vôùi hoï maø khôûi leân quaùn baát tònh. Nghó roài noùi vôùi hoï raèng: Tröôùc ñaây caùc chò noùi chuyeån bieán töï taïi ñoái vôùi boán Saéc xöù, mong coù theå vì toâi ñeàu hieän roõ ra maøu xanh. Thieân nöõ vaâng theo lôøi daïy laäp töùc laøm hieän ra maøu xanh, duyeân vaøo cuõng khoâng theå naøo khôûi leân töôûng baát tònh. Laïi daáy leân yù nghó naøy: Hoï chuyeån bieán töï taïi ñoái vôùi boán saéc maøu, neáu hoùa ra saéc maøu khaùc thì chaéc coù theå duyeân vaøo maø khôûi leân quaùn baát tònh. Nghó roài noùi vôùi hoï raèng: Mong hieän roõ ra maøu vaøng. Thieân nöõ laäp töùc ñeàu laøm cho hieän ra maøu vaøng, duyeân vaøo cuõng khoâng theå naøo khôûi leân töôûng baát tònh. Laïi noùi vôùi Thieân nöõ ñeàu hieän ra maøu ñoû, duyeân vaøo cuõng khoâng theå naøo khôûi leân töôûng baát tònh. Laïi daáy leân yù nghó naøy: ÔÛ trong caùc saéc maøu thì saéc maøu traéng laø coù theå thuaän vôùi quaùn baát tònh nhaát, mình neân khieán cho hoï ñeàu hieän ra maøu traéng. Nghó roài noùi raèng: Xin hieän roõ ra maøu traéng. Thieân nöõ laïi ñeàu laøm cho hieän ra maøu traéng, duyeân vaøo cuõng khoâng theå naøo khôûi leân töôûng baát tònh. Toân giaû Voâ Dieät daáy leân yù nghó nhö vaäy: Saéc cuûa Thieân nöõ thuø thaéng tuyeät vôøi khoâng theå naøo ñieàu phuïc hôn ñöôïc. Theá laø nhaém maét im laëng maø ngoài, caùc Thieân nöõ bieát Toân giaû hoaøn toaøn khoâng coù taâm nhieãm oâ, nhìn nhau ñaõ xaáu hoå boãng nhieân khoâng thaáy nöõa. Luùc aáy Ñònh cuûa Toân giaû khoâng thaéng noåi caûnh aáy. Caûnh cuõng khoâng theå naøo hôn ñöôïc Ñònh cuûa Toân giaû, nhö hai löïc só laàn löôït chuyeån ñoåi, söùc maïnh

baèng nhau khoâng theå naøo hôn ñöôïc nhau. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy.” Kinh naøy ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Toân giaû Voâ Dieät ñoái vôùi caûnh cuûa saéc Thieân nöõ tuy khoâng theå naøo hôn ñöôïc, maø Ñònh thuø thaéng cuûa baäc lôïi caên nhö Xaù-lôïi-töû… ñeàu coù naêng löïc hôn haún. Hoûi: Duyeân vôùi saéc cuûa thaân Phaät coù theå coù ai coù naêng löïc khôûi leân quaùn baát tònh hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Khoâng theå naøo, bôûi vì saéc cuûa thaân Phaät saùng ngôøi choùi chang thanh tònh khoâng coù veát baån, khoâng coù ai coù naêng löïc duyeân vaøo maø khôûi leân töôûng baát tònh. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Taát caû dò sinh-Thanh vaên-Ñoäc giaùc ñeàu khoâng coù naêng löïc duyeân vaøo saéc cuûa thaân chö Phaät maø khôûi leân töôûng baát tònh, chæ coù Phaät Theá Toân ñoái vôùi saéc cuûa thaân Phaät môùi coù theå coù naêng löïc duyeân vaøo maø khôûi leân töôûng baát tònh. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Quaùn baát tònh coù hai loaïi: 1. Quaùn loãi laàm tai hoïa do saéc. 2. Quaùn duyeân khôûi cuûa saéc. Quaùn loãi laàm tai hoïa do saéc, thì khoâng theå naøo duyeân vôùi Phaät maø khôûi leân töôûng baát tònh; quaùn duyeân khôûi cuûa saéc thì cuõng coù theå duyeân vôùi Phaät maø khôûi leân töôûng baát tònh. Laïi coù ngöôøi noùi: Quaùn baát tònh coù hai loaïi: 1. Ñoái vôùi töï töôùng maø chuyeån. 2. Ñoái vôùi coïng töôùng maø chuyeån. Ñoái vôùi töï töôùng maø chuyeån, thì khoâng theå naøo duyeân vôùi Phaät maø khôûi leân töôûng baát tònh; ñoái vôùi coïng töôùng maø chuyeån, cuõng coù theå duyeân vôùi Phaät maø khôûi leân töôûng baát tònh. Hoûi: Caùc phaùp quaùn baát tònh laø thuoäc veà yù ñòa, hay laø thuoäc veà naêm thöùc? Ñaùp: Thuoäc veà yù ñòa chöù khoâng phaûi

laø naêm thöùc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì kinh noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Maét thaáy saéc roài thuaän theo quaùn baát tònh tö duy ñuùng nhö lyù, noùi roäng ra cho ñeán thaân caûm nhaän xuùc chaïm roài thuaän theo quaùn baát tònh tö duy ñuùng nhö lyù.” Ñaùp: Bôûi vì naêm thöùc thaân laø phöông tieän daãn daét khôûi leân caùc phaùp quaùn baát tònh, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Nhö yù caän haønh thaät ra chæ coù yù ñòa, naêm thöùc daãn daét khôûi leân, ôû ñaây cuõng thuaän theo nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp quaùn baát tònh chæ duyeân vôùi Saéc xöù, chæ caàn noùi laø maét thaáy saéc roài thuaän theo quaùn baát tònh tö duy ñuùng nhö lyù, taïi sao

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 85 610

cuõng noùi laø tai nghe tieáng roài… cho ñeán thaân caûm nhaän xuùc chaïm roài tö duy ñuùng nhö lyù? Ñaùp: Nhö quaùn baát tònh coù naêng löïc ñieàu phuïc tham saéc, cuõng coù naêng löïc ñieàu phuï tham cuûa boán caûnh khaùc, cho neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy cuõng khoâng traùi vôùi lyù. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: “Maét thaáy saéc roài… cho ñeán thaân caûm nhaän xuùc chaïm roài, taát caû coù theå daãn daét khôûi leân duyeân vôùi saéc maø quaùn baát tònh, cho neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy.” Hoaëc coù ngöôøi noùi: “Khoâng phaûi laø quaùn baát tònh duyeân vôùi tieáng… maø khôûi leân, coù haønh töôùng baát tònh thuø thaéng khaùc coù theå duyeân vôùi tieáng… sinh ra töôùng baát tònh.” Laïi coù ngöôøi noùi: “Caùc sö Du-giaø, tröôùc heát duyeân vaøo saéc xöù maø tu quaùn baát tònh, ñöôïc thaønh thuïc roài sau ñoù duyeân vôùi tieáng…, khôûi leân töôùng chaùn ngaùn lo sôï maïnh hôn ñeå ñieàu phuïc caûnh aáy, coù theå ñieàu phuïc laø toát. Neáu khoâng theå naøo ñieàu phuïc thì laïi duyeân vaøo saéc xöù khôûi leân quaùn baát tònh. Nhö luyeän taäp ñaùnh nhau maø cöùu soáng tình maïng thì töø buïi caây böôùc ra, cuøng vôùi ngöôøi khaùc ñaùnh nhau thaéng ñöôïc thì toát; neáu khoâng thaéng ñöôïc thì quay vaøo laïi trong buïi caây. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau.” Coù Sö khaùc noùi: “Trong kinh naøy khoâng noùi duyeân vôùi saéc khôûi leân quaùn baát tònh, chæ noùi ñoái vôùi saéc… khôûi leân töôûng chaùn ngaùn lo sôï, quaùn naøy thaønh töïu ñaày ñuû roài cho ñeán coù theå chaùn ngaùn taâm-taâm sôû phaùp. Vì vaäy kinh aáy noùi laø yù bieát phaùp roài, thuaän theo quaùn baát tònh tö duy ñung nhö lyù, cho neân noùi baát tònh laø hieån baøy veà töôûng chaùn ngaùn lo sôï chöù khoâng phaûi laø quaùn baát tònh.” Do ñoù, taùm thaéng xöù chæ laáy taát caû Saéc xöù cuûa coõi Duïc laøm caûnh sôû duyeân. Veà nieäm truù, taùm thaéng xöù naøy chæ ñi cuøng vôùi Thaân nieäm truù. Trí, thì taát caû chæ chæ ñi cuøng vôùi Theá tuïc trí. Tam-ma-ñòa, thì taát caû khoâng ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa. Caên töông öng, thì noùi chung chæ töông öng vôùi Hyû-Xaû caên. Ba ñôøi, thì ñeàu noái thoâng vôùi ba ñôøi. Duyeân vôùi ba ñôøi, taùm thaéng xöù naøy c thì quaù khöù duyeân vôùi quaù khöù, hieän taïi duyeân vôùi hieän taïi, vò lai neáu sinh phaùp thì duyeân vôùi vò lai, neáu khoâng sinh phaùp thì duyeân vôùi ba ñôøi. Thieän-baát thieän vaø voâ kyù, thì ñeàu chæ laø thieän. Duyeân vôùi thieän-baát thieän vaø voâ kyù, thì ñeàu duyeân vôùi ba loaïi. Heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, thì ñeàu chæ heä thuoäc coõi Saéc. Duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, thì ñeàu chæ duyeân vôùi heä

thuoäc coõi Duïc. Hoïc -Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, thì ñeàu chæ laø Phi hoïc phi voâ hoïc. Duyeân vôùi Hoïc-Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, thì ñeàu chæ duyeân vôùi Phi hoïc phi voâ hoïc. Kieán sôû ñoaïn-tu sôû ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, thì ñeàu chæ laø do tu maø ñoaïn. Duyeân vôùi kieán sôû ñoaïn-tu sôû ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, thì ñeàu chæ

duyeân vôùi do tu maø ñoaïn. Duyeân vôùi danh-duyeân vôùi nghóa, thì ñeàu chæ duyeân vôùi nghóa. Duyeân vôùi töï töông tuïc-tha töông tuïc vaø khoâng töông tuïc, thì hai loaïi ñaàu duyeân vôùi töï-tha töông tuïc, saùu loaïi sau coù ngöôøi noùi chæ duyeân vôùi tha töông tuïc, coù ngöôøi noùi cuøng duyeân vôùi töï-tha töông tuïc. Gia haïnh ñaéc-ly nhieãm ñaéc, thì ñeàu bao goàm caû hai loaïi. Ly nhieãm ñaéc, ôû Tónh löï thöù nhaát thì luùc lìa nhieãm cuûa coõi Duïc maø ñaït ñöôïc, ôû Tónh löï thöù hai thì luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát maø ñaït ñöôïc, ôû Tónh löï thöù tö thì luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba maø ñaït ñöôïc, sau ñoù do gia haïnh maø hieän roõ ôû tröôùc maét. Gia haïnh ñaéc, laø do gia haïnh maø ñaït ñöôïc, cuõng do gia haïnh maø hieän roõ ôû tröôùc maét. Thanh vaên hoaëc laø do gia haïnh baäc Trung, hoaëc laø do gia haïnh baäc Thöôïng; Ñoäc giaùc do gia haïnh baäc Haï, Phaät khoâng do gia haïnh maø ñaït ñöôïc vaø hieän roõ ôû tröôùc maét. Töøng ñaït ñöôïc-chöa töøng ñaït ñöôïc, thì ñeàu goàm caû töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc, nghóa laø caùc Thaùnh giaû vaø dò sinh noäi phaùp ñeàu goàm caû hai loaïi, dò sinh ngoaïi phaùp chæ laø töøng ñaït ñöôïc. Nhö vaäy ñaõ noùi veà töôùng chung cuûa thaéng xöù, töôùng rieâng cuûa moãi moät loaïi nay caàn phaûi noùi roäng ra. Beân trong coù saéc töôûng quaùn ít saéc beân ngoaøi, hoaëc laø ñeïp hay laø xaáu, ñoái vôùi caùc ssaéc aáy bieát hôn haún-thaáy hôn haún, laø Thaéng xöù thöù nhaát. Trong naøy, beân trong coù saéc töôûng, nghóa laø coù saéc töôûng khaùc nhau ôû beân trong chöa lìa-chöa boû-chöa tröø. Quaùn saéc beân ngoaøi, nghóa laø vì lìa-boû-tröø saéc töôûng khaùc nhau ôû beân trong, do taùc yù thaéng giaûi maø quaùn caùc saéc beân ngoaøi. Ít nghóa laø hai loaïi ít: 1. Ít sôû duyeân. 2. Ít töï taïi. Hoaëc laø ñeïp, nghóa laø saéc maøu xanh vaøng ñoû traéng khoâng xaáu xa hö hoaïi; hoaëc laø xaáu, nghóa laø saéc maøu xanh vaøng ñoû traéng xaáu xa hö hoaïi. Ñoái vôùi caùc saéc aáy bieát hôn haún-thaáy hôn haún, nghóa laø bôûi vì ñieàu phuïc tham duïc, ñoaïn tröø laøm hoûng tham duïc, vöôït leân treân tham duïc, cho neân ñoái vôùi caùc saéc aáy khôûi leân thaáy bieát hôn haún. Ñieàu phuïc hôn haún saéc aáy, nghóa laø thaâu nhieáp tieáp nhaän noù vaø ñieàu hoøa thuaän phuïc noù, gioáng nhö nhaø giaøu sang vaø con nhaø giaøu sang thaâu nhieáp tieáp nhaän ñieàu hoøa thuaän phuïc caùc toâi tôù cuûa mình, cho neân goïi laø bieát hôn haún-thaáy hôn haún. Laø Thaéng xöù thöù nhaát, thöù nhaát nghóa laø danh soá theo thöù töï ôû ñaàu tieân, hoaëc tieán vaøo Ñònh aáy theo thöù thöï ôû ñaàu tieân, Thaéng xöù nghóa laø luùc tieán vaøo Ñònh aây voán coù Saéc -Thoï- Töôûng-Haønh-Thöùc thieän, goïi chung laø Thaéng xöù. Nhö thaéng xöù thöù nhaát, neân bieát Thaéng xöù thöù hai cuõng nhö vaäy.

Coù ñieàu sai bieät, nghóa laø Thaéng xöù thöù hai naøy quaùn nhieàu saéc beân ngoaøi. Nhieàu coù hai loaïi: 1. Nhieàu sôû duyeân. 2. Nhieàu töï taïi. Phaàn coøn laïi noùi nhö tröôùc. Beân trong khoâng coù saéc töôûng quaùn ít saéc beân ngoaøi, hoaëc laø ñeïp hay laø xaáu, ñoái vôùi caùc saéc aáy bieát hôn haún-thaáy hôn haún, laø Thaéng xöù thöù ba. Trong naøy, beân trong khoâng coù saéc töôûng, nghóa laø saéc töôûng khaùc nhau ôû beân trong ñaõ lìa-ñaõ boû-ñaõ tröø. Quaùn saéc beân ngoaøi, nghóa laø khoâng vì lìa-boû-tröø saéc töôûng khaùc nhau ôû beân trong, maø do taùc yù thaéng giaûi ñeå quaùn caùc saéc beân ngoaøi. Phaàn coøn laïi nhö tröôùc noùi. Nhö Thaéng xöù thöù ba, neân bieát Thaéng xöù thöù tö cuõng nhö vaäy. Coù ñieàu sai bieät, ñoù laø Thaéng xöù thöù tö quaùn nhieàu saéc beân ngoaøi. Beân trong khoâng coù saéc töôûng, quaùn saéc beân ngoaøi, maøu xanh thì hieån baøy maøu xanh-hieän roõ maøu xanh-aùnh saùng maøu xanh voâ löôïng, voâ löôïng thanh tònhtuyeät vôøi ñaùng vuiñaùng thích khoâng theå traùi ngöôïc, nhö hoa OÂ-maïc-ca, hoaëc saéc maøu quaàn aùo nhuoäm xanh cuûa Baø-la-ni-tö, ñoái vôùi caùc saéc aáy bieát hôn haún-thaáy hôn haún, coù töôûng nhö vaäy, laø Thaéng xöù thöù naêm. Trong naøy, beân trong khoâng coù saéc töôûng quaùn saéc beân ngoaøi, nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Maøu xanh, nghóa laø caùc saéc maøu xanh, hoaëc lôùn-hoaëc nhoû noùi chung laø maøu xanh. Hieån baøy maøu xanh, nghóa laø saéc maøu xanh aáy do maét ñaõ bieát roõ raøng, laø caûnh hoaït ñoäng cuûa maét, cho neân goïi laø hieån baøy maøu xanh. Hieän roõ maøu xanh, nghóa laø saéc maøu xanh aáy nhö bò nhaõn thöùc ñaõ phaân bieät roõ raøng roài, daãn daét sinh ra yù thöùc phaân bieät roõ raøng, cho neân goïi laø hieän roõ maøu xanh. AÙnh saùng maøu xanh, nghóa laø saéc maøu xanh aáy chieáu roïi saùng ngôøi, cho neân goïi laø aùnh saùng maøu xanh. Voâ löôïng, nghóa laø saéc maøu xanh aáy roäng lôùn khoâng coù giôùi haïn, cho neân goïi laø voâ löôïng. Voâ löôïng thanh tònh tuyeät vôøi, nghóa laø nhö saéc maøu xanh roäng lôùn khoâng coù giôùi haïn, töôùng thanh tònh tuyeät vôøi aáy cuõng khoâng coù giôùi haïn, vì vaäy cho neân goïi laø voâ löôïng thanh tònh tuyeät vôøi. Ñaùng vui, nghóa laø saéc maøu xanh aáy thaät laø vui-thaät laø ñeïp laøm cho yù vui söôùng, cho neân goïi laø ñaùng vui. Ñaùng thích, nghóa laø saéc maøu xanh aáy thaät laø thích-thaät ñaùng thöôûng thöùc, neáu duyeân vaøo saéc maøu naøy thì khoâng coøn mong caàu gì khaùc, cho neân goïi laø ñaùng öa thích. Khoâng theå traùi ngöôïc, nghóa laø saéc maøu xanh aáy khieán cho taâm coù theå tuøy thuaän höôùng ñeán, vì vaäy cho neân goïi laø khoâng theå traùi ngöôïc. Nhö hoa OÂ-maïc-ca, hoaëc saéc maøu quaàn aùo nhuoäm xanh cuûa Baø-la-ni-tö, nghóa laø saéc maøu aáy raát xanh cho neân daãn ra laøm thí duï. Ñoái vôùi caùc

saéc aáy bieát hôn haún-thaáy hôn haún, nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Coù töôûng nhö vaäy, nghóa laø ñoái vôùi saéc maøu xanh aáy coù töôûng maøu xanh hieän roõ tröôùc maét ñaõ noùi nhö tröôùc. Laø Thaéng xöù thöù naêm, nghóa cuõng nhö tröôùc. Nhö noùi veà Thaéng xöù maøu xanh, noùi veà Thaéng xöù maøu vaøng - ñoû - traéng neân bieát cuõng nhö vaäy. Coù ñieàu sai bieät, ñoù laø Thaéng xöù maøu vaøng phaûi noùi nhö hoa Yeát-ni-ca-la, Thaéng xöù maøu ñoû phaûi noùi nhö hoa

Baøn-ñoä-thôøi-phöôïc-ca, Thaéng xöù maøu traéng phaûi noùi nhö OÂ-saùt-tö-tinh vaø Baø-la-ni-tö, aùo quaàn vaøng - ñoû - traéng tuøy theo loaïi caàn phaûi noùi. Hoûi: Trong boán saéc hieån baøy thì saéc naøo laø hôn haún? Ñaùp: Toân giaû Theá höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Saéc maøu traéng laø hôn haún, bôûi vì theá gian cuøng noùi saéc maøu naøy laø toát laønh. Nhö trong boán phöông thì phöông Ñoâng laø toát laønh hôn haún, cho neân saéc maøu traéng cuõng nhö vaäy.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Duyeân vôùi saéc maøu traéng thì khieán cho taâm trong saùng, bôûi vì khoâng tuøy thuaän vôùi hoân traàm - thuïy mieân, coù naêng löïc duy trì giöõ gìn thaân, cho neân laø hôn haún.” Möôøi bieán xöù, ñoù laø xanh - vaøng - ñoû - traéng - ñaát - nöôùc - löûa - gioù - khoâng voâ bieân xöù vaø Thöùc voâ bieân xöù. Hoûi: Töï taùnh cuûa möôøi Bieán xöù naøy laø gì? Ñaùp: Taùm Bieán xöù tröôùc duøng thieän caên khoâng tham ñeå laøm töï taùnh, bôûi vì ñoái trò vôùi tham. Neáu cuøng choïn laáy töông öng – tuøy chuyeån, thì coõi Duïc laáy boán Uaån laøm töï taùnh, coõi Saéc laáy naêm Uaån laøm töï taùnh. Hai bieán xöù sau ñeàu laáy boán Uaån laøm töï taùnh. Nhö vaäy goïi laø töï taùnh cuûa Bieán xöù, töï Theå cuûa ngaõ - vaät, boån taùnh cuûa töôùng phaàn. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù nay seõ noùi ñeán. Hoûi: Taïi sao goïi laø Bieán xöù, Bieán xöù laø nghóa gì? Ñaùp: Do hai duyeân cho neân goïi laø Bieán xöù: 1. Do khoâng giaùn ñoaïn. 2. Do roäng lôùn. Do khoâng giaùn ñoaïn, nghóa laø taùc yù thaéng giaûi chæ toaøn maøu xanh… chöù khoâng xen laãn trong nhau, cho neân goïi laø khoâng giaùn ñoaïn. Do roäng lôùn, nghóa laø taùc yù thaéng giaûi duyeân vôùi maøu xanh…, caûnh töôùng khoâng giôùi haïn cho neân goïi laø roäng lôùn. Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Sôû duyeân roäng lôùn khoâng coù khe hôû, cho neân goïi laø Bieán xöù.” Möôøi Bieán xöù naøy, veà coõi thì taùm Bieán xöù tröôùc laø coõi Saéc, hai Bieán xöù sau laø coõi Voâ saéc. Veà ñòa, taùm Bieán xöù tröôùc thuoäc veà Tónh löï thöù tö, Bieán xöù chín thuoäc veà Khoâng voâ bieân xöù, Bieán xöù thöù möôøi thuoäc veà Thöùc voâ bieân xöù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì tònh giaûi thoaùt thuoäc veà Tónh löï thöù tö, töø ñaây coù theå tieán vaøo boán Thaéng xöù sau, boán Thaéng xöù

sau naøy laïi coù theå tieán vaøo taùm Bieán xöù tröôùc. Trong naøy, giaûi thoaùt chæ ñoái vôùi sôû duyeân maø choïn laáy toaøn boä töôùng tònh, chöa coù theå phaân bieät xanh vaøng ñoû traéng. Boán Thaéng xöù sau tuy coù theå phaân bieät xanh vaøng ñoû traéng, maø chöa coù theå laøm voâ bieân haønh töôùng. Boán Bieán xöù tröôùc khoâng phaûi laø chæ phaân bieät xanh vaøng ñoû traéng, maø cuõng coù theå laøm voâ bieân haønh töôùng, nghóa laø quaùn xanh vaøng… taát caû ñeàu voâ bieân, laïi suy nghó xanh vaøng… laø döïa vaøo nôi naøo, bieát laø döïa vaøo Ñaïi chuûng; tieáp theo quaùn ñaát - nöôùc… taát caû ñeàu voâ bieân, laïi suy nghó veà saéc ñaõ hieåu roõ naøy vì sao roäng lôùn, bieát laø do hö khoâng; tieáp theo khôûi leân Khoâng voâ bieân xöù, laïi suy nghó veà naêng löïc hieåu roõ naøy laáy gì laøm sôû y, bieát laø döïa vaøo Thöùc roäng lôùn; tieáp theo laïi khôûi leân Thöùc voâ bieân xöù, Thöùc döïa vaøo nôi naøy khoâng coøn döïa vaøo nôi khaùc, cho neân khoâng thieát laäp cao hôn nöõa laøm Bieán xöù. Veà sôû y, taùm Bieán xöù tröôùc chæ döïa vaøo thaân coõi Duïc maø daáy khôûi, hai Bieán xöù sau döïa vaøo thaân cuûa ba coõi maø daáy khôûi.

Veà haønh töôùng, möôøi Bieán xöù naøy ñeàu laøm voâ bieân haønh töôùng. Veà sôû duyeân, taùm Bieán xöù tröôùc chæ duyeân vôùi Saéc xöù cuûa coõi Duïc, hai Bieán xöù sau ñeàu duyeân vôùi boán Uaån cuûa ñòa mình. Veà nieäm truù, taùm Bieán xöù tröôùc ñi cuøng Thaân nieäm truù, hai Bieán xöù sau ñi cuøng Phaùp nieäm truù. Veà trí, taát caû ñeàu ñi cuøng vôùi Theá tuïc trí. Veà Tam-ma-ñòa, taát caû khoâng ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa. Veà caên töông öng, taát caû chæ töông öng vôùi Xaû caên. veà ba ñôøi, taát caû ñeàu noái thoâng vôùi ba ñôøi. Duyeân vôùi ba ñôøi, taùm Bieán xöù tröôùc thì quaù khöù duyeân vôùi quaù khöù, hieän taïi duyeân vôùi hieän taïi, vò lai neáu sinh phaùp thì duyeân vôùi vò lai, neáu khoâng sinh phaùp thì duyeân vôùi ba ñôøi; hai Bieán xöù sau ñeàu duyeân vôùi ba ñôøi. Thieän - baát thieän vaø voâ kyù, taát caû ñeàu chæ laø thieän. Duyeân vôùi thieän - baát thieän vaø voâ kyù, taùm Bieán xöù tröôùc duyeân vôùi ba loaïi, hai Bieán xöù sau duyeân vôùi thieän vaø voâ kyù. Heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, taùm Bieán xöù tröôùc chæ heä thuoäc coõi Saéc, hai Bieán xöù sau chæ heä thuoäc coõi Voâ saéc. Duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, taùm Bieán xöù tröôùc chæ duyeân vôùi heä thuoäc coõi Duïc, hai Bieán xöù sau chæ duyeân vôùi heä thuoäc coõi Voâ saéc. Hoïc - Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, taát caû ñeàu chæ laø Phi hoïc phi voâ hoïc. Duyeân vôùi Hoïc - Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, taát caû ñeàu chæ duyeân vôùi Phi hoïc phi voâ hoïc. Kieán sôû ñoaïn - tu sôû ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, taát caû ñeàu chæ do tu maø ñoaïn. Duyeân vôùi kieán sôû ñoaïn - tu sôû ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, taùm Bieán xöù tröôùc chæ duyeân vôùi do tu maø ñoaïn, hai Bieán xöù sau duyeân vôùi do kieán - tu maø ñoaïn. Duyeân vôùi danh - duyeân vôùi nghóa, taát caû ñeàu duyeân vôùi nghóa. Duyeân vôùi töï töông tuïc - tha töông tuïc vaø khoâng töông tuïc, taùm Bieán xöù tröôùc thì coù ngöôøi noùi chæ duyeân vôùi tha töông tuïc, coù

ngöôøi noùi duyeân cuøng vôùi töï - tha töông tuïc; hai Bieán xöù sau ñeàu duyeân vôùi töï - tha töông tuïc. Gia haïnh ñaéc - ly nhieãm ñaéc, taát caû ñeàu goàm caû gia haïnh ñaéc vaø ly nhieãm ñaéc. Ly nhieãm ñaéc, taùm Bieán xöù tröôùc ñaït ñöôïc luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba, Bieán xöù thöù chín ñaït ñöôïc luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù tö, Bieán xöù thöù möôøi ñaït ñöôïc luùc lìa nhieãm cuûa Khoâng voâ bieân xöù, sau ñoù do gia haïnh maø hieän roõ tröôùc maét. Gia haïnh ñaéc laø do gia haïnh maø ñaït ñöôïc, cuõng do gia haïnh cho neân hieän roõ ôû tröôùc maét. Thanh vaên hoaëc do gia haïnh baäc Trung, hoaëc do gia haïnh baäc Thöôïng; Ñoäc giaùc do gia haïnh baäc Haï; Phaät ñaït ñöôïc vaø hieän roõ tröôùc maét khoâng do gia haïnh. Töøng ñaït ñöôïc - chöa töøng ñaït ñöôïc, taát caû ñeàu goàm chung ñaõ töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc, nghóa laø caùc Thaùnh giaû vaø dò sinh noäi phaùp goàm chung ñaõ töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc, dò sinh ngoaïi phaùp chæ laø töøng ñaït ñöôïc. Hoûi: Gia haïnh cuûa möôøi Bieán xöù naøy theá naøo? Ñaùp: Boán Bieán xöù tröôùc laáy nhaõn thöùc laøm gia haïnh, ñeán luùc thaønh töïu ñaày ñuû thì duyeân vôùi boán Saéc xöù xanh vaøng ñoû traéng laøm caûnh; boán Bieán xöù giöõa laáy thaân thöùc laøm gia haïnh, ñeán luùc thaønh töïu ñaày ñuû thì duyeân vôùi boán Xuùc xöù ñaát nöôùc löûa gioù laøm caûnh. Coù

ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: “Baûy Bieán xöù tröôùc laáy nhaõn thöùc laøm gia haïnh, moät Bieán xöù giöõa laáy thaân thöùc laøm gia haïnh. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Bieán xöù ñaát - nöôùc - löûa, laáy Saéc hieån baøy hình daïng laøm sôû duyeân, Bieán xöù veà gioù laáy Xuùc coù taùnh ñoäng laøm sôû duyeân.” Laïi coù ngöôøi noùi: “Taùm Bieán xöù tröôùc ñeàu duøng nhaõn thöùc laøm gia haïnh. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Bieán xöù gioù cuõng duøng Saéc laøm sôû duyeân. Nhö theá gian noùi: Gío Ñoâng - gioù Taây - gioù Nam - gioù Baéc, gioù coù buïi - gioù khoâng coù buïi, gioù Tyø-thaáp-phöôïc, gioù Pheä-lam-baø, gioù xoaùy troøn..., cho neân Bieán xöù veà gioù cuõng duyeân vôùi Saéc xöù.” Khoâng voâ bieân xöù laáy Khoâng laøm gia haïnh, Thöùc voâ bieân xöù laáy Thöùc laøm gia haïnh. Nhö vaäy ñaõ noùi veà töôùng chung cuûa Bieán xöù, töôùng rieâng cuûa moãi moät loaïi nay caàn phaûi noùi toùm löôïc. Ñoái vôùi taát caû saéc maøu xanh, hoaëc treân - hoaëc döôùi - hoaëc keà saùt, khoâng coù hai - khoâng haïn löôïng, khôûi leân töôùng moät saéc maøu xanh, laø Bieán xöù thöù nhaát. Taát caû saéc maøu xanh, nghóa laø caùc saéc maøu xanh hoaëc nhoû - hoaëc lôùn goïi chung laø maøu xanh. Treân nghóa laø phöông treân, döôùi nghóa laø phöông döôùi, keà saùt nghóa laø boán phöômg vaø boán goùc phuï thuoäc. Khoâng coù hai, nghóa laø chæ toaøn töôùng maøu xanh chöù khoâng xen laãn gì khaùc. Khoâng haïn löôïng, nghóa laø khoâng coù beán bôø giôùi haïn. Khôûi leân töôûng moät saéc maøu xanh, nghóa laø do taùc yù thaéng giaûi ñoái vôùi taát caû

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 85 616

caùc xöù khôûi leân töôûng moät saéc maøu xanh. Laø Bieán xöù thöù nhaát, thöù nhaát nghóa laø danh soá theo thöù töï ôû ñaàu tieân, hoaëc tieán vaøo Ñònh naøy theo thöù töï ôû ñaàu tieân. Bieán xöù nghóa laø luùc tieán vaøo Ñònh naøy voán coù Saéc - Thoï - Töôûng - Haønh - Thöùc thieän, goïi chung laø Bieán xöù. Nhö Bieán xöù veà saéc maøu xanh, noùi roäng ra cho ñeán Bieán xöù veà Thöùc voâ bieân xöù cuõng nhö vaäy. Coù ñieàu sai bieät, ñoù laø hai Bieán xöù sau khoâng neân noùi ñeán Saéc, chæ neân noùi ñeán Thoï - Töôûng - Haønh - Thöùc uaån. Hoûi: Taùm Bieán xöù tröôùc coù theå coù treân, döôùi, bôûi vì caûnh sôû duyeân aáy coù phöông xöù, hai Bieán xöù sau duyeân vôùi Khoâng - duyeân vôùi Thöùc, sôû duyeân ñaõ khoâng coù phöông xöù treân, döôùi, laøm sao coù theå noùi laø coù treân, döôùi? Ñaùp: Sôû duyeân cuûa hai Bieán xöù sau tuy khoâng coù phöông xöù treân, döôùi, maø Ñònh sôû y coù ba phaåm, cho neân coù theå noùi laø treân, döôùi. Treân nghóa laø döïa vaøo Ñònh thuoäc phaåm Thöôïng, döôùi nghóa laø döïa vaøo Ñònh thuoäc phaåm Haï. Laïi noùi keà saùt laø döïa vaøo Ñònh thuoäc phaåm Trung. Laïi nöõa, haønh giaû tu quaùn, nôi cö truù cuûa thaân coù treân, döôùi, cho neân coù theå noùi treân, döôùi. Keà saùt nghóa laø caùc xöù... Söï vieäc aáy theá naøo? Nghóa laø Haï thì truù trong loaøi ngöôøi, Trung thì truù ôû coõi trôøi Töù Ñaïi Vöông Chuùng, Thöôïng thì truù ôû coõi trôøi Tam Thaäp Tam. Nhö vaäy cho ñeán Tha Hoùa Töï Taïi laàn löôït chuyeån ñoåi höôùng veà nhau laøm thaønh Haï - Trung - Thöôïng, Thöôïng thì goïi laø Thöôïng, Haï thì goïi laø Haï, Trung thì goïi laø Baøng (keà saùt). Hoûi: Taïi sao Tónh löï thöù ba khoâng coù Giaûi thoaùt, Thaéng xöù, Bieán xöù? Ñaùp: Bôûi vì khoâng phaûi

laø thöûa ruoäng, ñoà ñöïng, cho ñeán noùi roäng ra. Laïi nöõa, bôûi vì ñoái trò trong coõi Duïc vaø Tónh löï thöù nhaát. Do thaân thöùc maø daãn daét duyeân vôùi tham saéc, cho neân hai Tónh löï ñaàu thieát laäp duyeân vôùi Baát tònh, Giaûi thoaùt, Thaéng xöù; Tónh löï thöù hai, thöù ba khoâng coù thaân thöùc ñaõ daãn daét duyeân vôùi tham saéc, cho neân Tónh löï thöù ba - thöù tö khoâng thieát laäp duyeân vôùi saéc Baát tònh, Giaûi thoaùt, Thaéng xöù; ba Tónh löï tröôùc coù Taàm - Töù - Hyû - Laïc, vaø söï hoãn loaïn cuûa hôi thôû vaøo ra, cho neân khoâng coù tònh giaûi thoaùt; boán Thaéng xöù sau - taùm Bieán xöù tröôùc duyeân vôùi caûnh thanh tònh tuyeät vôøi, coù theå ñieàu phuïc phieàn naõo thì söï vieäc aáy raát khoù. Vì vaäy cho neân nhaát ñònh phaûi döïa vaøo ñòa khoâng coù hoãn loaïn môùi ñöôïc thaønh töïu. Laïi nöõa, Tónh löï thöù ba caùch xa coõi Duïc, ôû trong Tónh löï laïi khoâng

phaûi laø thuø thaéng nhaát, cho neân khoâng coù Giaûi thoaùt - Thaéng xöù - Bieán xöù. Laïi nöõa, Tónh löï thöù ba nhö Voâ saéc thöù ba, khoâng coù nhieàu coâng ñöùc cho neân khoâng coù Giaûi thoaùt... Nghóa laø Khoâng, Thöùc voâ bieân xöù coù coâng ñöùc cuûa voâ bieân haønh töôùng, Phi töôûng phi phi töôûng xöù coù coâng ñöùc cuûa Dieät ñònh, Voâ sôû höõu xöù khoâng coù voâ bieân haønh töôùng, laïi khoâng coù Dieät ñònh, vì vaäy cho neân coâng ñöùc cuûa ñòa naøy giaûm bôùt; Tónh löï thöù ba gioáng nhö ñòa aáy, cuõng khoâng coù coâng ñöùc cuûa Giaûi thoaùt, Thaéng xöù vaø Bieán xöù. Laïi nöõa, Tónh löï thöù ba coù thoï nhaän nieàm vui thuø thaéng nhaát trong sinh töû, coù theå laøm cho haønh giaû ñaém say meâ loaïn, cho neân khoâng coù Giaûi thoaùt, Thaéng xöù, Bieán xöù. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì leõ ra khoâng coù Voâ löôïng-thaán thoâng vaø caùc coâng ñöùc khaùc? Ñaùp: Noùi coâng ñöùc ít chöù khoâng noùi laø hoaøn toaøn khoâng coù, neáu trong ñòa naøy khoâng coù Voâ löôïng-thaàn thoâng... thì leõ ra Tónh löï naøy troáng roãng khoâng coù coâng ñöùc. Laïi nöõa, Voâ löôïng duyeân vôùi toaøn boä thoâng tueä daïo chôi khaép ñòa naøy, phaûi coù coâng ñöùc cuûa Giaûi thoaùt, Thaéng xöù vaø Bieán xöù; duyeân rieâng bieät vôùi saéc... ñeå ñieàu phuïc caùc phieàn naõo, bôûi vì khoù thaønh töïu cho neân trong ñòa naøy khoâng coù. Nhö trong kinh noùi: "Ngöôøi ñaït ñöôïc Ñònh veà Bieán xöù thuoäc ñaát (ñòa), daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Ñaát chính laø mình, mình töùc laø ñaát, ñaát cuøng vôùi mình khoâng coù hai - khoâng taùch bieät; ngöôøi ñaït ñöôïc Ñònh veà Bieán xöù loaïi khaùc, tuøy theo sôû duyeân cuûa mình, noùi roäng ra cuõng nhö vaäy." Hoûi: Ngöôøi ñaït ñöôïc Ñònh veà Bieán xöù, chaéc chaén ñaõ lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba, Ngaõ kieán ñaõ khôûi leân aáy chaéc chaén laø Tónh löï thöù tö; neáu Ngaõ kieán cuûa Tónh löï thöù tö, thì chaéc chaéc chæ duyeân vôùi taùm Bieán xöù tröôùc nhö ñaát... thuoäc Tónh löï thöù tö, chæ duyeân vôùi Saéc xöù cuûa coõi Duïc laøm caûnh, laøm sao coù theå noùi cuøng vôùi Ngaõ kieán aáy cuøng duyeân vôùi ñaát...? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Trong naøy, ñoái vôùi ngöôøi chöa ñaït ñöôïc Ñònh aáy maø noùi theo thanh cuûa ngöôøi ñaït ñöôïc Ñònh aáy, nhö khoâng phaûi laø Sa-moân maø noùi teân goïi Sa-moân, khoâng phaûi laø Baø-la-moân maø noùi teân goïi Baø-la-moân. Nghóa laø duøng Vaên-Tö cuûa coõi Duïc maø thaønh töïu, baét ñaàu hoïc caùch tu taäp Bieán xöù veà ñaát...,

haõy coøn chöa coù naêng löïc ñoaïn döùt phieàn naõo cuûa coõi Duïc, chöa ñaït ñöôïc Bieán xöù caên baûn veà ñaát..., cho neân duyeân vôùi ñaát... coù theå khôûi leân Ngaõ kieán.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 85 618

Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vaãn noùi theo teân goïi ñaõ töøng coù cuõng khoâng traùi ngöôïc nhau; nhö coù Quoác Vöông, tuy maát ngoâi vua, maø vaãn noùi theo teân goïi ñaõ töøng coù cuõng goïi laø vua. Nhö vaäy tröôùc ñaõ ñaït ñöôïc Bieán xöù veà ñaát..., nay tuy lui suït maát ñi nhöng vaãn goïi laø ñaït ñöôïc, luùc aáy khôûi leân Ngaõ kieán cuûa coõi Duïc, duyeân vôùi ñaát... cuûa coõi Duïc cho laø Ngaõ, ñoái vôùi lyù khoâng coù gì traùi ngöôïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Döïa vaøo Ngaõ kieán nhanh choùng vaøo - ra Bieán xöù, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy cuõng khoâng traùi ngöôïc nhau. Nghóa laø ngöôøi aáy tröôùc ñaõ ñaït ñöôïc Bieán xöù veà ñaát..., sau nhanh choùng lui suït maø khôûi leân Ngaõ kieán cuûa coõi Duïc, duyeân vaøo chaáp veà ñaát... cuûa coõi Duïc laøm Ngaõ, nhanh choùng trôû laïi ñaït ñöôïc Bieán xöù veà ñaát... cuûa Tónhlöï thöù tö, luùc aáy duyeân vaøo ñaát... cuûa coõi Duïc laøm caûnh. Nhö Ñeà-baø-ñaït-ña tröôùc ñaõ ñaït ñöôïc Tónh löï, duøng naêng löïc cuûa Thaàn caûnh thoâng bieán thaønh treû nhoû, maëc aùo ñính daây baèng vaøng, ñænh ñaàu caøi hoa töôi ñeïp, ôû treân ñaàu goái cuûa Thaùi töû Vò sinh Oaùn laên loän maø ñuøa nghòch, nhöng vaãn khieán cho Thaùi töû bieát laø Toân giaû Ñeà-baø-ñaït-ña. Luùc aáy Vò sinh Oaùn thöông yeâu oâm vaøo loøng ñuøa giöõn, goïi roài laïi duøng nöôùc boït nhaõ vaøo trong mieäng, Ñeà-baø-ñaït-ña tham caàu lôïi döõng cho neân lieàn nuoát laáy nöôùc boït aáy. Vì vaäy Ñöùc Phaät traùch maéng raèng: OÂng laø xaùc cheát nuoát nöôùc boït cuûa ngöôøi ta. Luùc Ñeà-baø-ñaït-ña nuoát nöôùc boït aáy thì lui suït Tónh löï, vaãn nhanh choùng trôû laïi ñaït ñöôïc khieán cho thaân ñaõ bieán ñoåi ôû treân ñaàu goái cuûa Thaùi töû maø ñuøa nghòch nhö cuõ. Ngaõ kieán cuûa Bieán xöù neân bieát cuõng nhö vaäy. Coù Sö khaùc noùi: Trong naøy, Höõu thaân kieán chaáp ñaát... cuûa Tónh löï thöù tö laøm Ngaõ, taùm Bieán xöù tröôùc cuõng duyeân vaøo ñaát... thuoäc Tónh löï thöù tö. Hoûi: Leõ naøo khoâng phaûi taùm Bieán xöù tröôùc duyeân vôùi saéc cuûa coõi Duïc hay sao? Ñaùp: Cuõng duyeân vôùi saéc cuûa coõi Duïc, cuõng duyeân vôùi saéc cuûa Tónh löï thöù tö. Hoûi: Chö Thieân coõi Saéc chæ moät saéc maøu traéng, laøm sao duyeân vaøo ñoù ñeå laøm thaønh maøu xanh...? Ñaùp: Höõu tình coõi Saéc chæ moät saéc maøu traéng, soá phi tình ôû ñoù cuõng coù maøu xanh... Lôøi bình: Ngöôøi aáy khoâng neân ñöa ra caùch noùi naøy. Neáu Höõu thaân kieán töông öng cuøng coù vôùi taùm Bieán xöù, thì coù theå ñöa ra vaán naïn raèng: Laøm sao phaùp töông öng cuøng coù, hoaëc laø duyeân vôùi Tónh löï thöù tö, hoaëc laø duyeân vôùi coõi Duïc? Nhöng Höõu thaân khieán vaø taùm Bieán xöù tröôùc

khoâng phaûi laø töông öng - khoâng - phaûi laø cuøng coù, khoâng caàn phaûi chaát vaán laøm gì, maø moät höõu tình goïi laø ngöôøi chaáp Ngaõ cuõng goïi laø ngöôøi ñaït ñöôïc Ñònh. Höõu thaân kieán chaáp vaøo ñaát... ñaát thuoäc Tónh löï thöù tö laøm Ngaõ, taùm Bieán xöù tröôùc duyeân vôùi saéc cuûa coõi Duïc, khoâng phaûi laø cuøng luùc cho neân deã daøng thoâng hieåu kinh naøy. Höõu thaân kieán naøy vaø

taùm Bieán xöù, thaân sôû y gioáng nhau vaø caûnh sôû duyeân khaùc nhau. Nhö trong kinh noùi: “Coù Ñònh veà ñaát..., coù Bieán xöù veà ñaát...” Hoûi: Ñònh veà ñaát... naøy vaø Bieán xöù veà ñaát... coù gì sai bieät? Ñaùp: Ñònh veà ñaát... ôû coõi Duïc vaø boán Tónh löï, Bieân xöù veà ñaát... chæ ôû Tónh löï thöù tö. Laïi nöõa, neáu luùc daáy leân hieåu moät phaàn ít thì goïi laø Ñònh veà ñaát..., neáu luùc daáy leân hieåu roäng khaép thì goïi laø Bieân xöù veà ñaát... ñoù goïi laø sai bieät. Hoûi: Giaûi thoaùt - Thaéng xöù vaø Bieân xöù coù gì sai bieät? Ñaùp: Teân goïi chính laø sai bieät, nghóa laø loaïi naøy goïi laø giaûi thoaùt, loaïi naøy goïi laø Thaéng xöù, loaïi naøy goïi laø Bieán xöù. Laïi nöõa, thieän caên phaåm Haï goïi laø giaûi thoaùt, thieän caên phaåm Trung goïi laø Thaéng xöù, thieän caên phaåm Thöôïng goïi laø Bieán xöù. Laïi nöõa, thieän caên nhoû beù goïi laø Giaûi thoaùt, thieän caên to lôùn goïi laø Thaéng xöù, thieän caên voâ löôïng goïi laø Bieán xöù. Laïi nöõa, chæ coù nhaân goïi laø Giaûi thoaùt, chæ coù quaû goïi laø Bieán xöù, goàm chung nhaân - quaû goïi laø Thaéng xöù. Laïi nöõa, coù naêng löïc rôøi boû goïi laø Giaûi thoaùt, coù naêng löïc hôn haún veà ñieàu phuïc caûnh goïi laø Thaéng xöù, coù naêng löïc môû roäng sôû duyeân goïi laø Bieán xöù. Laïi nöõa, chæ daáy leân thaéng giaûi goïi laø giaûi thoaùt, coù naêng löïc ñieàu phuïc phieàn naõo goïi laø thaéng xöù, ñoái vôùi caûnh sôû duyeân khoâng khaùc nhau - khoâng haïn löôïng goïi laø Bieán xöù. Laïi nöõa, neáu ñaït ñöôïc Giaûi thoaùt thì chöa haún ñaõ ñaït ñöôïc Thaéng xöù – Bieán xöù, neáu ñaït ñöôïc Thaéng xöù thì chaéc chaén ñaõ ñaït ñöôïc Giaûi thoaùt nhöng chöa haún ñaõ ñaït ñöôïc Bieán xöù, neáu ñaït ñöôïc Bieán xöù thì chaéc chaén ñaõ ñaït ñöôïc Giaûi thoaùt nhöng chöa haún ñaõ ñaït ñöôïc Bieán xöù, neáu ñaït ñöôïc Bieán xöù thì chaéc chaén ñaõ ñaït ñöôïc Giaûi thoaùt vaø Thaéng xöù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì töø Giaûi thoaùt tieán vaøo Thaéng xöù, töø Thaéng xöù tieán vaøo Bieán xöù. Ñoù goïi laø sai bieät giöõa Giaûi thoaùt - Thaéng xöù vaø Bieán xöù. Trong naøy, taùm trí ba Tam–ma–ñòa, ba trung Tam-ma-ñòa, nhö tröông Trí Uaån sau seõ phaân bieät roäng ra; ba kieát cho ñeán chín möôi taùm tuøy mieân, nhö chöông Kieát Uaån naøy ôû phaàn ñaàu ñaõ phaân bieät roäng ra.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.